

JUDAISME

model I

JUDAISME

model I

Esquema de la celebració

És important assenyalar que, sabent l'estat agonitzant de la persona, aquesta rep juntament amb la seva família la companyia de la Comunitat i de l'Hevrá Kadishá (Germanor Sagrada de voluntaris que s'ocupen de tot el que fa referència al ritual funerari)

1. Ritual – defunció

2. Cerimonial – cementiri – enterrament

3. Etapes del dol

Creences bàsiques sobre la mort i el més enllà

El cos és la vestimenta de l'ànima, l'ànima és eterna, en néixer la persona rep l'ànima i, en morir la persona, l'ànima marxa cap a una altra dimensió. En hebreu ànima es diu Neshamá; aquesta paraula prové del verb linshóm que significa respirar, i és que vam ser creats d'un alè diví.

El judaisme creu en una vida encarnada després de la mort física i creu en la vida del món esdevenidor, però s'aconsella no intentar imaginar l'inimaginable. Per al creient, la vida és un do de Déu, dóna la vida i la reprèn: "Neixes a pesar teu, però vius al teu pesar", ja que l'ésser humà disposa de lliure albir i les seves accions incideixen en el seu propi destí, la mort és la mort del cos físic, és un pas, ja que l'ànima transmigra a una altra dimensió. Si la persona ha estat justa al món terrenal serà rebuda a l'estatge diví, però si ha estat injusta, es reencarnarà per recompondre les seves accions positives. El sentit de persona "justa", és inherent a tot ésser humà de tota creença o convicció personal.

Aquesta creença està basada textualment en les fonts sagrades del judaisme (la Torà i el Talmud), després cada individu pot acceptar-la o no (lliure albir). No hi ha cap manual per ser jueu ortodox, liberal o reformista.

Introducció i desenvolupament de la celebració

1. Ritual - defunció

Quan la persona és morta, es cobreix el cos, es procedeix a l'encesa d'espelmes i els familiars són atesos per la comunitat.

2. Cerimonial - cementiri - enterrament

Purificació del cos (*Taharah*). L'*Hevrá Kadishá* procedeix a la higiene del cos, seguidament es col·loca dins del taüt i és traslladat a la sala de vetlla (actualment els tanatoris disposen de sales adequades). A la sala de vetlla, el rabí i la comunitat acompanya els familiars, que envolten el taüt, recitant el llibre dels salms.

Trasllat del cos al cementiri acompanyat per la comunitat, recitant el Salm 91. Arribats al lloc de la sepultura, es reciten aquells salms les lletres inicials dels quals conformen els noms (acròstic) del difunt i els seus progenitors.

Cerimonial del Tzidúk Hadín

Recitat, per part del rabí (o de qualsevol que conegui el ritual) de les pregàries de consol del Talmud. Es fan reflexions sobre la mort i sobre la persona morta.

Enterrament del taüt a terra (en llocs permesos, es prescindeix del taüt). Els familiars i després la comunitat llancen tres vegades terra sobre el taüt, simbolitzant el cobriment de la sepultura. A continuació un familiar directe, recita una pregària anomenada Kadish o oració d'exaltació sagrada. Hom surt del cementiri, havent fet un ritual previ de rentat de mans. S'acompanya la família fins a casa seva i s'inicia el període del dol.

3. Etapes del dol

Pregàries i ritual d'acolliment de la família a la llar. Comença l'etapa de dol.

El dol pel qual passen els familiars essencialment es divideix en tres etapes, en què hom podrà elaborar gradualment el dol i "tornar" als hàbits de vida quotidiana.

◊ Primera etapa: set dies (*shiva*) de romandre a casa; la gent visita la família per acompanyar-la i portar-li menjar (ja que la persona sol abandonar-se pel dolor) i els serveis de pregàries diaris tenen lloc a casa del difunt mateix. Durant aquesta etapa hi ha el costum de cobrir els miralls perquè el familiar no pugui observar la seva pròpia tristesa per la mort de la persona estimada. No s'acudeix a festes o llocs de diversió. A les pregàries es recita l'oració de *Kadish*.

◊ Segona etapa: transcorreguts 30 dies, el familiar podrà visitar el cementiri, inaugurant una làpida amb la inscripció de l'ésser estimat desaparegut i un text personal al·lusiu.

◊ Tercera etapa: passat un any, finalitza el dol i ja no s'ha de seguir cap pauta establerta. A cada aniversari es fa un recordatori (*Hashkavá o yzkor*) per l'ànima del difunt i a continuació es recita el *Kadish*.

Lectures, pregàries i pràctiques

Les pregàries han estat extretes en part del *Talmud*, tot i que avui dia ja es poden trobar transcrits en el llibre d'oracions anomenat *Sidur*. Els resos es poden fer en una llengua comprensible per les persones presents.

*"Tu que vius a recer de l'Altíssim
i fas nit a l'ombra del Totpoderós,
digues al Senyor: «Ets la muralla on m'emparo,
el meu Déu, en qui confio.»
Ell et guardarà del parany del caçador
i del flagell de la pesta;
t'abrigarà amb les seves plomes,
trobaràs refugi sota les seves ales:
ell, que és fidel, et serà escut i cuirassa.
No et farà por la basarda de la nit,
ni la fletxa que vola de dia,
ni la pesta que s'esmuny en la fosca
o l'epidèmia que a migdia fa estralls.
Ni que en caiguin vora teu un miler
o deu mil al teu costat,
a tu res no et tocarà.
Només obrir els ulls,
veuràs la paga que reben els injustos.
Quan deies: «M'emparo en el Senyor»,
feies de l'Altíssim el teu refugi.
No et passarà res de mal
ni s'acostarà a casa teva cap desgràcia,
perquè donarà ordre als seus àngels
de guardar-te en tots els camins.
Et duran a les palmes de les mans
perquè els teus peus no ensopeguin amb les pedres;
trepitjaràs lleopards i escurçons,
passaràs sobre lleons i sobre dracs.
«Ja que s'empara en mi, jo el salvaré,
el protegiré perquè coneix el meu nom.
Sempre que m'invocui, l'escoltaré,
estaré vora d'ell en els perills,
el salvaré i l'ompliré de glòria;
saciaré el seu desig de llarga vida,
li mostraré la meva salvació."*

Salm 91

Tziduk – Hadin (La Justa Benevolència)

*"Beneït sigues, etern, Déu nostre, sobirà de l'univers, que has jutjat amb la veritat!
Tu ets just, oh Senyor, i rectes són les teves lleis, Just és l'Etern, en tots els seus camins i
bondadosos en totes les seves obres. La teva justícia és eterna i la Teva llei és veritat, els judicis
de l'etern són veritat i junts faran justícia. El Verb de Déu és el que regna i qui li dirà què
farà?. Ell és la roca, perfecta és la seva obra, perquè tots els seus camins són justícia. Déu
és fidel i sense iniquitat. Ell és Just i Recte. Jutge veritable que jutja amb justícia i veritat,
beneït siguis, oh Jutge de la veritat, perquè tots els Teus judicis són justos i veritables."*

Llibre de Job 1:21

"El Senyor ho dóna, ell mateix ho pren. Beneït sigui el seu nom!"

Hashkavá – Pregària per a la dona morta

*"Una dona valuosa, qui la trobarà? Més enllà de les perles és el seu valor.
Doneu-li dels fruits de les seves mans, i que sigui lloada a les portalades per les seves obres.
Per la seva compassió, el seu nom assolirà les altures, digna i honrada senyora (es diu el seu nom i el de la seva mare: ... filla de ...) Que l'esperit de Déu la consoli i la faci descansar al Jardí de l'Edèn, en plenitud de la compassió i dels perdons, que aquesta sigui la Seva Voluntat i diguem: Amén."*

Hashkavá – Pregària per a l'home mort

*"Venturós l'home temorós de Déu i desitjós dels seus preceptes.
(És) Millor (tenir) un bon nom que el millor dels olis, en el dia de la mort que no pas el dia del naixement. Un just descansa, en l'estatge etern, sota les ales de la presència divina, a les altures dels Sants i Purs. I expiació dels irresponsables, allunyament del delictes i acostament a la redempció. I pietat, compassió davant la presència divina. I un lloc beneït al món esdevenidor. I descansa per a l'ànima del bon nom de la persona (nom del difunt i el de la seva mare o pare), que l'esperit de Déu el consoli i el faci descansar en el Jardí de l'Edèn, en plenitud de la compassió i dels perdons, així sigui la seva Voluntat i diguem: Amén."*

"... engolirà per sempre la mort. El Senyor, Déu sobirà, eixugarà totes les llàgrimes i esborrarà arreu de la terra la humiliació del seu poble. El Senyor mateix ho afirma."

"Que visquin els teus morts, que s'aixequin els seus cossos, que despertin dels seus estatges terrenals. I les llums de la rosada i gegants de la terra cauran. El misericordiós, expiarà la iniquitat i no destruirà. Abundantment contindrà la seva ira i no encendrà tot el seu furor."

Isaïes 25: 8.

Pregària del Kadish (que recita un familiar directe de la persona difunta)

"Que es magnifiqui i santifiqui El seu gran Nom! (Congregació present respon: Amén), en el món que Ell va crear conforme a la seva voluntat, que faci regnar la seva sobirania, faci florir la Seva salvació i faci que el Seu ungit s'acosti (Amén), en la vida i els dies vostres, així com en les vides de tota la casa d'Israel, promptament i en temps proper. I digueu: Amén. (Amén)

Que el seu gran Nom sigui beneït eternament i per sempre. Que hom beneeixi, regradï, glorifiqui, enalteixi, exalti, magnifiqui, sublimi i lloï el Nom del Sant, sigui beneït (Amén), per sobre de totes les benediccions, càntics, lloances i consolacions, que són dites al món. I diguin Amén. (Amén).

Que hi hagi gran pau des del Cel, vida, sacietat, salvació, consolació, refugi, curació, redempció, perdó, expiació, tranquil·litat i alliberament per a nosaltres i per a tot el Seu poble, Israel. I digueu: Amén. (Amén).

Que l'artífex de la pau a les seves altures per la Seva misericòrdia faci la pau per a nosaltres i vosaltres. I digueu: Amén. (Amén)."

Altres textos possibles

En cada aniversari de la mort, el familiar més pròxim ha de recitar l'oració del *Kadish*.

Altres pregàries

L'oració de *l'yzkor* i a continuació l'oració "*Malé Rajamim*" són pregàries de pietat pel descans etern de l'ànima de l'ésser estimat. Cada persona pot resar la pregària o llegir de la Bíblia el text que desitgi. Aquestes oracions són pronunciades principalment pels jueus asquenazites (Europa central i oriental). La majoria dels jueus espanyols són d'origen sefardita i pronuncien les oracions citades en els ítems anteriors.

Yzkor (recordació). Pregària que recita individualment cada familiar, relacionat directament amb el ser estimat difunt.

"Oh Pare Celestial, recorda l'ànima del meu estimat ... (cadascun agrega el vincle familiar i el nom del difunt i el de la seva mare o pare), que ha marxat cap al seu etern estatge per reunir-se amb tu. Que la seva ànima romangui unida en els llaços de la vida eterna, benedicció vivent entre nosaltres. Amén."

El *Malé Rajamím* (Déu Ple de Misericòrdia)

"Oh Déu misericordiós, que habites al capdamunt però magne de compassió, conserva la divina presència entre els sants i els purs, la llum dels quals resplendeix com l'esplendor del firmament, en les ànimes dels nostres éssers benvolguts i estimats que han partit vers Tu cap al seu estatge etern. Fes que les seves ànimes romanguin unides en els llaços de la vida, i que el seu record ens inspire a servir-te a Tu i als nostres semblants en la veritat, la bondat i la pau. Amén."

Objectes de celebració i significat

En morir la persona s'encenen espelmes. Hi ha el costum de tapar miralls i obrir finestres.

A la cerimònia d'enterrament tan sols "s'esquincen les vestidures" (un petit tall en el trauc de la camisa o brusa feta per una dona o home de la Sagrada Germanor). A la sepultura s'hi transcriu el nom de la persona i data o lloc de naixement i defunció; alguns hi afegeixen versicles o textos personals, també hi ha qui acostuma a col·locar una pedra a la tomba, fotos, etc.

També és habitual encendre espelmes per recordar l'ésser estimat, cada any i coincidint amb les diferents festivitats religioses. Això s'anomena *Ner Neshamá* o Vetlla de l'Ànima.

Acompanyament musical de la cerimònia

No hi ha cançons ni música. Algunes pregàries (el *Tziduk Hadin* o el *Malé Rajamim*) es reciten en to d'angoixa.

Vocabulari bàsic

Avel

Persona de dol.

Avelut

Dol.

Hazkara o Izkor

Recordatori, al·lusió a la recitació del recordatori de la persona.

Hevra Kadishá (Sagrada Hermandad)

Voluntaris anònims que s'ocupen de tot el que fa referència al sepeli i de l'assistència a la família (fins i tot, si se'n té coneixement, des d'abans del desenllaç fatal).

Nejama

Consol.

Tahrát Haguf

Purificació del cos

Aquesta fitxa forma part del manual *Duellum: no tan sols. Guia sobre celebracions funeràries de creences i conviccions*. Per a més informació, pot consultar el manual a:

Direcció General d'Afers Religiosos: www.gencat.cat/afersreligiosos

Grup Mémora: www.memora.es/

Associació UNESCO per al Diàleg Interreligiós: www.audir.org

Foto portada: Bri místic

© foto: Roberto Ferrari